

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtár, Levéltár és Múzeum

2008. június
12. évfolyam 2. szám

MAGYAR ÁLLATORVOSI PANTEON

<http://konyvtar.univet.hu/panteon/panteon.htm>

Minden magyar állatorvos egy közös Alma Materől indul. Talán ez is oka annak, hogy más szakmáknál fontosabb és könnyebb számukra az emlékek ápolása. Hagyomány a nagy elődök megőrzítése szoborban, képen, emléktáblán, írásokban. Az állatorvosi hivatásnak azonban nemcsak a kitüntetésekkel, ranggal elismert képviselői élnek a vidám vagy szomorú történetekben, hanem mindenki, aki a saját helyén emberségével vagy tudásával kiemelkedett, emléknymokat vésett kollégái, tanítványai szívébe. Jogos és gyakran megfogalmazott igény, hogy az ő emléküik is fennmaradjon.

A kar levéltárának polcain sorakozó anyakönyvek őrzik mindenkinek a nevét, aki beiratkozott a tanintézetbe, akadémiára, főiskolára, karra, egyetemre. Természetes, hogy a könyvtár félt gonddal ápolja az írott vagy képi emlékeket, és közzé teszi ezeket. A sort a levéltári dokumentumokból készült válogatások nyitották, amelyek segítségével 1787-től már az 1970-es évekig követhető az állatorvosi tanintézet életének alakulása. Az interneten a *Képek a magyar állatorvosképzés és állatorvoslás történetéből* sorozat első darabjaként Drobino Angéla fotóválogatása jelent meg *Jeles napok, jeles emberek* címmel. Ezt követte Mészáros M. János három munkája: *Jeles állatorvosok művészi ábrázolásokon. Festmények, szobrok, emlékművek, emléktáblák*, majd a *Magyar állatorvos*

vos és állatorvos-történeti érmek, plakettek és jelvények 1905-2003. Ebben az évben egészült ki a honlap *Az állatorvos-képzés 1818-tól 2004-ig elhunyt tanárainak és előadóinak sírjai* című kötet anyagával. Közben, a hazai állatorvosképzés 220 éves fennállásának évfordulójára megjelent Fehér György: *Biographia: Elhunyt tanáraink és előadóink életrajza 1787-2007* című könyve a Sík Kiadó gondozásában, amely mintegy koronája a szükségképpen csak rövid életrajzi összefoglalót adó korábbi gyűjteményeknek.

A *Magyar Állatorvosi Panteon* tehát egységes szerkezetbe foglalja az életrajzot, a képeket, a művészi ábrázolásokat, a sírokat és kiegészíti e forrásokat (a könyvtár által épített katalógus alapján) a feldolgozott személyek műveivel is. Jelen pillanatban nem tudunk teljes életmű-bibliográfiákat adni, de törekszünk a feldolgozott művek körének bővítésére. Terveink szerint a *Panteont* nemcsak új személyekkel bővítjük, hanem igyekszünk gazdagítani az egy-egy személyhez kapcsolódó források körét is külső honlapokkal, múzeumi relikviák képeivel, levéltári iratokkal stb. Az eligazodás egyszerű: a cím alatt szereplő betűk közül kiválasztjuk a keresett személy vezetéknevének kezdőbetűjét. Idekattintva azonnal meglátjuk, hogy az adott betű alatt kikről készült már megemlékezés. A névről továbbugorhatunk az egyéni „tartalomjegyzékre”, amelyben felsoroljuk a megtekinthető forrásokat, adatokat.

Mészáros M. János és több lelkes állatorvos támogatásával megkezdtük egy adatbázis építését is, amelyben tájékozódhatnak a működési területről, születési, halálozási évfordulókról, sírhelyekről. Reméljük, ezzel is szolgálhatjuk a szellemi értékek és a nyughelyek megőrzését.

A könyvtár, de még segítőink népes tábora sem ismerheti azonban a számtalan pálya szabályszerű vagy váratlan fordulatait; a helytállást apró és nagy feladatokban, ügyekben. Ezért kérjük, hogy aki úgy gondolja, hogy *Magyar Állatorvosi Panteonban* szeretne emléket állítani egy elhunyt állatorvosnak (mesternek, barátunk, vidám kollégának), írja meg az életrajzát, küldjön képet, és ezt – némi szerkesztés, egységesítés után – bemeljük a gyűjteménybe.

Javasoljuk, hogy az életrajzok szerkezete kövesse a már meglévőket:

- az életmű, tevékenység rövid összefoglalása,
- családi háttér, iskolák,
- a szakmai életút állomásai, eredményei,
- a tudományos pálya állomásai, eredményei,
- művek, közlemények,
- elismerések, kitüntetések,
- emlékezések (ülések, írások, ábrázolások),
- méltatás, összefoglaló jellemzés,
- a halál ideje, a temetésre, sírra vonatkozó adatok.

Kérjük, hogy törekedjenek a pontosságra az adatok, intézmények, művek megadásakor. Mindent megtettünk azért, hogy a *Panteon*

onban jelenleg szereplő több ezer adat megbízható legyen. Amennyiben mégis téves információra, hibára bukkanak, kérjük, hívják fel erre a szerkesztő, Orbán Éva (tel.: 1-478-4228, e-mail: orban.eva@aotk.szie.hu) figyelmét, hogy javíthatjuk. Az életrajzokat is erre a címre kérnénk. A kari szerkesztőbizottság (2008-ban: Fehér György, Orbán Éva, Sótónyi Péter, Vetési Ferenc) lektorálja ezeket, és a javításokat a szerzővel egyeztetni. Ez után kerül be az anyag a *Magyar Állatorvosi Panteon*-ba. Ehhez a szerző írásbeli engedélyét kérjük.

A *Magyar Állatorvosi Panteon* részletei magán és oktatási célokra szabadon használhatók. Közlésükhöz – nyomtatásban vagy az interneten – a szerző és a SZIE Állatorvostudományi Kar engedélye szükséges.

Meminisse iuvabit. (Vergilius *Aeneis*)

A NET GENERÁCIÓ BEHÁLÓZÁSA¹

Az elmúlt néhány évben sokat hallhattunk a web 2.0-ról és egy szép új világról, amelyet könyvtár 2.0-nak is neveznek. Vajon pozitív fejlemény ez, vagy csak egyfajta új retorika negatív hozadékkal? Michael Stephens és Maria Collins írta: „A web 2.0 nem más, mint a világháló új formája, ahol a digitális eszközök segítségével a használók maguk hozhatnak létre mindenféle dinamikus tartalmat, megváltoztathatják a meglévőket, vagy újakat tehetnek közzé.”² A fiatalabb generáció képviselői általában úgy gondolják, hogy a fejlődés mindig pozitív dolog, míg az idősebbek szkeptikusabban közelítik meg a kérdést. De vajon mit gondolnak a használók?

Az Állatorvos-tudományi Könyvtár használóinak legnagyobb részét a hallgatók teszik ki, akik a számítógép előtt nőttek fel és kamaszkorukat már az internettel töltötték. Majd minden hallgató beiratkozott olvasója a könyvtárnak és húsz százalék körül van a rendszeres (napi) látogatók aránya. Ezek a hallgatók magánéletükben már aktív élvezői a web 2.0-ás alkalmazásoknak. A könyvtár esetében más a helyzet: a kapcsolat funkcionális, a tanulás és a kutatás körül összpontosul. Sajnos, a magyar diákok többsége és sok külföldi sem rendelkezik megfelelő könyvtárhasználati ismeretekkel. Még a katalógus is újdonság nekik, miközben sokféle feladatra használják meglepő természetességgel a számítógépet és az internetet. Ők a hagyományos szolgáltatásokat várják a könyvtártól: helyben olvasást, kölcsönzést, egy kis kényelmes szunditást a karosszékben, és azt gondolják, hogy a számítógépes labor csak

a mindennapi internetezés és e-mailezés biztosítására hivatott. Ha véletlenül vagy a könyvtárosok irányításával találkoznak a modern szolgáltatásokkal (szakirodalmi adatbázisok, elektronikus folyóiratok, interaktív tananyagok, tájékoztatás azonnali üzenetküldőn stb.), megdöbbennek: *A könyvtár ilyen klassz dolgokat is nyújt?*

A könyvtárosok számára a nagy kihívás az, hogyan keltsék fel az új nemzedék érdeklődését, hogyan növeljék az információszerzés tudatosságát? Hogyan kerülhetnének bele a könyvtári, információs szolgáltatások is abba a virtuális környezetbe, amelyben a hallgatók és az állatorvosok ma már oly természetesen mozognak?

A web 2.0 megjelenésekor úgy éreztük, szükségünk van az új lehetőségek mindegyikére. Kell saját Wiki, blog, tájékoztatás azonnali üzenetküldőn, és minden más is. Egy kis könyvtár lehetőségei azonban korlátozottak, az erőket az átfogó szolgáltatások biztosítására kell összpontosítanunk, de nem mondhatunk le a valóban interaktív megoldásokról sem. Ezek a könyvtár honlapján összpontosulnak, amely jelenleg egy néhány modern szolgáltatással bővített statikus weboldal. Melyek az interaktív pontok?

• Saját online katalógus

(<http://193.6.204.110/monguz2/index.jsp>), amelyben az olvasó maga hosszabbíthatja meg kölcsönzését. Ez jelentős változásokat hozott a diákok körében a katalógus használatának tudatosságában és az interaktív katalógus használatban.

• **Tájékoztatás azonnali üzenetküldőn.** Egy Meebo chat ablakkal kezdtünk, de ma Skype-on és MSN-en keresztül lehet elérni a könyvtárat, főként, (bár nem kizárólag) munkaidőben. Az ifjú generáció, amely a mindennapi életben használja és szereti ezeket a csatornákat, egyelőre nem mutat túl nagy érdeklődést. Akik ezen az úton tesznek fel kérdéseket, elsősorban olyasmire kíváncsiak, ami megtalálható a honlapon vagy a katalógusunkban. Ez is jól mutatja, hogy a személyes és azonnali kommunikációt kedvelik az emberek legjobban.

• **Del.icio.us – linkajánló:** A honlapon levő linkgyűjtemények mellett (SzakMa – <http://konyvtar.univet.hu/ugro/actual.php>), a témák könyvjelzőit del.icio.us-on keresztül is elérhetővé tettük. Ezt a könyvtárosoknak és diákoknak is be kell mutatni.

• **Hírlevél** – évente négyszer jelenik meg a Noctua nyomtatásban és online a könyvtár honlapján. Talán a közvetlen, e-mailes szétküldés hasznos lenne.

• A **SzakMa** honlapfejezetbe egy időben számos állatorvosi munka került be, de az ilyen írások ma már más állatorvosi portálon látnak napvilágot, ami természetes.

• **Közösségi oldal** – a könyvtár megjelenik a legnagyobb magyar közösségi oldalon, ahol hallgatók, állatorvosok, laikusok és kedvencek egyaránt ismerősnek jelölik. A jövőben tanácsos lehet ezt marketing célokra kihasználni.

Nem készítünk blogot, RSS-t és podcastot, mert ezeket olyan lehetőségnek tartjuk, amelyekhez nincs elég híryanagunk. Fontosabb, hogy a könyvtárosok és a használók világa, kommunikációs szokásaik közeledjenek.

Michael Casey és Laura Savastinuk 2006-ban az írta: „A könyvtár 2.0 a használók közötti változásokat jelenti: a szolgáltatások állandó, céltudatos értékelését és csiszolását, és a használók bevonását a fizikai és virtuális szolgáltatások alakításába, amelyekre szükségük van.”³ Mi ez, ha nem a minőségbiztosítás és a web 2.0 megközelítés ötvözete? Ennek szellemében, ha meg akarjuk ragadni az új generációt tisztában kell lennünk a szükségleteikkel és a kommunikációs szokásaikkal.

Eric S. Raymond érdekes *The Cathedral and the Bazaar* című könyvének témája a szoftverfejlesztés, és annak két lehetséges módja: a katedrális (pl. a Microsoft) és a bazár (pl. Linux). A könyv szerint egy önkéntes és lelkes közösség, amely képes az együttműködésre, olyan vagy még jobb eredményeket produkálhat, mint egy fizetett team. Innét származik az ötlet, hogy a könyvtár, amelynek költségvetése nem teszi lehetővé drága előzetes tanulmányok készítését minden új ötletnél, szervezhetne egy „csúcshasználókból” álló fejlesztői csoportot, amelynek tagjai

• ötleteikkel hozzájárulnának az új távszolgáltatásoknak és a könyvtár valós környezetének a tervezéséhez,

• részt vennének a betávozottak tesztelésében vagy akár tervezésében is,

• először kapnának tájékoztatást a könyvtári fejlesztésről,

• tudnának kérdezni a könyvtári szolgáltatásokról,

• bármikor kapcsolatba léphetnének a könyvtárosokkal, hogy megosszák velük a véleményüket, mert a személyes kontaktus által ez is könnyebb.

Ennek az ötletnek a nyomán elkezdődött a toborozni a tanácsadóinkat, mert nem a könyvtárosok álmait szeretnénk megvalósítani, ha-

¹ Az EAHIL (European Association for Health Information and Libraries) 11. konferenciáján (2008. június 23-28.) elhangzó előadás rövidített változata.

² Stephens, M., Collins, M.: Web 2.0, Library 2.0, and the Hyperlinked Library. In: *Serials Review*, 2007. 33. 4. 253-256. <http://www.sciencedirect.com/science/journal/00987913> (Available online 26 October 2007)

³ Casey, M. E., Savastinuk, L. C.: Library 2.0. In: *Library Journal*, 2006. 131. 14. 40-42. <http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=14&hid=104&sid=a05400a0-2d9f-4664-b904-ade5d195ad8f%40sessionmgr103>

nem a használók igényeinek minél teljesebb és gyorsabb kielégítését tűzzük ki célul magunk elé. Egyelőre a hallgatók közül kértünk fel segítséget, de bővíteni szeretnénk a kört.

Az volt a benyomásunk, hogy a FINESZ (Fejlesztés, Innováció, ESZKöztár) Csoport tagjai bár némileg meglepődtek a kérésünktől, szívesen beszámoltak információkeresési, és -használati szokásaikról és hasznos, főként a fizikai környezetre vonatkozó tanácsokat adtak.

Próbálkozásaink legfőbb tanulsága, hogy az interaktivitás elsősorban a magán szférát jellemzi. A web 2.0 szelleme csak a valódi igényt kielégítő, valóban funkcionális szolgáltatások esetében érvényesülhet. Szükségünk van egy használói csoportra (FINESZ), amely segít a fejlesztés irányainak reális meghatározásában. Sok tennivalónk van az interperszonális kapcsolatok terén, melyek révén megismertjük meglévő szolgáltatásainkat. A folyamatos eszmecsere nem helyettesíti a mégoly nyitott, a használó részvételével működő internetes megoldások sem.

(W.B. – O.É.)

CABI „ROADSHOW” MAGYARORSZÁGON

Tíz esztendő az Állatorvos-tudományi Könyvtár vezette Magyar Mezőgazdasági Adatbázis Konzorcium. 1998-ban az OTKA támogatás feltétele volt a konzorcium megalakulása, amely nyolc partnerrel létre is jött, és élvezte a *CAB Abstracts*, a *Food Science and Technology Abstracts* és a *Zoological Record* adatbázisokra kapott 100%-os támogatást. A központi kutatási keret és a támogatás mértéke folyamatosan csökkent, miközben volt olyan év, hogy a mezőgazdasági felsőoktatás és kutatás intézményrendszeréből húsz tagot is számlált a használói kör. 2008-ra a 17 partnernek már teljes mértékben magának kellett volna finanszíroznia a több milliós előfizetést, ha az FVM-től nem sikerült volna az összeg mintegy 80%-ára támogatást szerezni.

A konzorcium létrejöttének alapmotívuma ugyan a gazdasági ésszerűség volt, de az intézmények többsége korábban és azóta is szoros szakmai kapcsolatban áll. Az adatbázisok használatával, a keresőfelületekkel kapcsolatban a könyvtárosok számára éven-

te szerveztek továbbképzéseket, amelyekre az adatbázis-forgalmazó előadói, oktatói jöttek el. 2008-ban került sor először olyan továbbképzésre, amelyen a könyvtárosok mellett az *CAB Abstracts* adatbázist legintenzívebben használó kutatók, oktatók, doktorandusok is részt vettek.

Az év újdonsága az is, hogy az adatbázis-szolgáltatás teljes mértékben külföldről, online történik az új fejlesztésű ún. OvidSP keresőfelületen.

A konzorcium vezetői úgy gondolták, hogy miután 10 évig más keresőrendszert használtunk, ezt a meglehetősen összetett, számos szokatlan lehetőséget kínáló kereső eszköztárat érdemes alaposan megismerni, és ehhez tapasztalt tréner segítségét kérni. *Chris Ison*, a CABI több évtizedes gyakorlattal rendelkező utazó oktatója vállalkozott rá, hogy előadás és keresési gyakorlat keretében bemutassa a *CAB Abstracts* adatbázist az OvidSP felületen.

A „roadshow” május 20-án Debrecenben, a DE Agrártudományi Könyvtárában indult, majd 21-én a Gödöllői Tudományos Könyvtárban (SZIE), 22-én az Állatorvos-tudományi Könyvtárban folytatódott. Mintegy 100 könyvtáros, oktató, kutató mélyedt el a *CAB Abstracts* kínálta lehetőségekben és a keresési fortélyokban. Az eseménysorozatot a CABI mellett *Geges József* (Ovidius Marketing) támogatta.

Az előadások anyaga és a keresési útmutatók – *Chris Ison* engedélyével – olvashatók a konzorcium honlapján: <http://konyvtar.univet.hu/database/consortia.php>. Egyetlen részletet emelnék ki: 2009-től a CABI az adatbázis előfizetői számára hozzáférést enged több mint harmincezer nehezen elérhető dokumentum (konferencia anyag, szürke irodalom, jelentés stb.) teljes szövegéhez!

A látogatás utolsó napján a CABI képviselője találkozott a Magyar Állatorvosi Kamara új vezetésével. A *CAB Abstracts* adatbázis ugyanis csak a konzorciumi tagintézményekben érhető el. Ennek számos teljes szöveges tanulmánnyal, állatbetegségekre és állattenyésztésre vonatkozó információkat tartalmazó elektronikus „enciklopédiával”, gyógyszer-adatbázissal, parazitahatározóval stb. kibővített állatorvosi anyagát, a *VetMed Resource*-ot azonban hasznos lenne az állatorvosok számára is elérhetővé tenni. Reméljük, az őszi konferenciákon többet is hallhatunk erről. (O.É.)

NYÁRI NYITVA TARTÁS 2008. június 23. - augusztus 1.

Hétfő – csütörtök: 8.30 - 16.00

Péntek: 9.00 - 13.00

2008. augusztus 2-től 24-ig a könyvtár zárva.

Nyitás: 2008. augusztus 25-én (hétfőn).